

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 07 » 03 2019 року
УКРАЇНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія стилів у музичному мистецтві

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський)

Освітньо-професійної програми

підготовки бакалавра музичного мистецтва

025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано)

025.00.04 Інструментальне виконавство (інструментальне виконавство:
оркестрові, народні, духові та ударні інструменти)

Київ – 2019

Розробник: Каблова Тетяна Борисівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності; Свириденко Н. С., кандидат мистецтвознавства, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності;

Викладач: Свириденко Н. С., кандидат мистецтвознавства, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 16 .01. 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Т.Б.Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.03, 025.00.04 Інструментальне виконавство

(назва освітньої програми)

____.____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (Олексюк О.М.)
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2019 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

— (підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

— (підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

— (підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №

— (підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>4/120</i>	
Курс	<i>II</i>	
Семестр	<i>1</i>	<i>2</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>4</i>	
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>2</i>
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	<i>60</i>
Аудиторні	<i>28 години</i>	<i>28 годин</i>
Модульний контроль	<i>4 години</i>	<i>4 години</i>
Семестровий контроль		
Самостійна робота	<i>28 години</i>	<i>28 годин</i>
Форма семестрового контролю	<i>-</i>	<i>залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія стилів у музичному мистецтві» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні задачі щодо поглиблення вивчення історії мистецтва, зокрема музичного, в контексті загальних історичних фактів. Курс містить такі складові: 1) теоретична (реалізується у ході лекційних занять); 2) практична (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); 3) самостійна робота студентів (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування та позааудиторних домашніх заняттях).

Мета курсу – опанування специфіки розвитку стилів у музичному мистецтві.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів з історією та теорією музичних стилів;
- усвідомлювати основні ознаки музичного стилю;
- уміти реалізувати знання на практиці.
- стимулювання просвітницької спрямованості у виконавській діяльності;

Загальні:

інтегральна (засвоєння навчального курсу передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок із таких фахових дисциплін: виконавство, теорія та історія музики);

світоглядна (Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства).

комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у команді; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення; здатність до професійного спілкування іноземною мовою)

інформаційна - здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел для використання її у професійній діяльності

самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у музично-педагогічній діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху);

науково-дослідницька (виховання комплексу навичок художньо-естетичного аналізу інструментально-виконавських стилів);

Фахові:

Мистецтвознавча (Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару)

музично-теоретична (Здатність оперувати професійною термінологією у сфері фахової діяльності)

Спеціальні:

інструментально-виконавська (Здатність демонструвати достатньо високий рівень інструментально-виконавської майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик)

концертно-сценічна (Здатність до культурно-освітньої та концертно-виконавської діяльності в умовах публічного виступу)

3. Результати навчання за дисципліною –

студент повинен:

- мати сформований світогляд, активну громадянську позицію та загальну культуру;
- бути здатним орієнтуватися у складних процесах становлення і розвитку європейського струнного виконавства від витоків до сучасності та розуміння основних художніх тенденцій цих процесів;
- володіти системою знань специфіки та розвитку основних виконавських шкіл, виконавського стилю представників цих шкіл; розуміти тенденції їх розвитку, уміти формувати ефективні методи виконавської майстерності інструменталіста;
- уміти аналізувати, виокремлюючи кращі зразки професійного виконання, для подальшого використання у виконавській та педагогічній діяльності;
- використовувати індивідуальне творче мислення у процесі інтерпретації музичного твору, бути спрямованим на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію;
- бути здатним до ефективного використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

- Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності.
- Готовність до планування й організації виконавського та педагогічного процесу, концертних програм і культурно-мистецьких проєктів.
- Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу,
- Демонстрація володіння музично-аналітичними навичками для жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

5. Програма навчальної дисципліни «Історія стилів у музичному мистецтві»

Змістовий модуль 1. Поняття стилю в музичному мистецтві (від витоків до другої половини XVIII ст.).

Тема 1. Формування поняття стилю в музичне мистецтво XVI-XVII ст.

Французька школа XVII-XVIII століть. Ж. Шамбоньєр, характерні жанри (сюїта, мініатюра), стильові особливості музики французьких композиторів та виконавців як проекція стилю «Рококо» (умовна зображальність, велика кількість орнаментики, зв'язок з танцевальними формами. Ф. Куперен, Ж.Ф.Рамо, Д. Скарлатті їх роль в розвитку виконавства і педагогіки. «Галантний» виконавський стиль і його характерні риси.

Тема 2. Стиль бароко в композиторській та виконавській практиці Творчість Г. Ф. Генделя та І.С. Баха як збагачення досягнень в аспекті стильової парадигми культури та виконавської практики. Проблеми інтерпретації творів епохи бароко. Найбільші значні виконавці бахівського спадщини - інтерпретатори бахівського творчості.

Тема 3. Віденська класична школа та її вплив на формування стилю в музиці. Найвизначніші представники віденського класицизму - І. Гайдн, В. Моцарт, Л. Бетховен. Їх естетичні принципи, риси стилю, особливості письма. Контрастне зіставлення образних сфер як провідний принцип музичної драматургії. Типізація музичних образів й засобів виразності

Основна література: 1,2,4,5.

Додаткова література: 2,3,7,10.

Змістовий модуль 2. Стиль у музичному мистецтві XIX – XX ст.

Тема 1. Романтизм як основоположний стиль XIX ст.

Загальна характеристика музичного романтизму. Творчість найбільших західноєвропейських композиторів першої половини XIX століття, зв'язок з буржуазно-демократичним національним рухом. Риси передового романтизму в творчості ряду композиторів і виконавця. Проблема синтезу мистецтв. Програмність в музиці. Нові жанри і форми, видозміна старих форм. Ф.Шуберт, Ф.Шопен, М.Равель, С.Рахманінов, О.Скрябін, П. Чайковський

Тема 2. Розмаїття стилів в мистецтві постромантичної доби. Імпресіонізм, його відображення в музиці Дебюссі і Равеля. Нова техніка композиторського письма, спроби виходу за межі «Рівномірної температури» фортепіано. Зміни уявлення про звукову природу А.Шенберг, І.Стравінський, П. Хіндеміт.

Тема 3. Стиль в українській музиці: специфіка та типологія.

Основні етапи становлення та розвитку виконавської та композиторської практики в Україні, аналітика про актуальність залучення до виконавської практики творів

сучасних українських композиторів як певного і переломного знаку часу та загальних тенденцій європейського мистецтва.

Основна література:1,2,4,5.

Додаткова література:5.6,8,10.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	7	7
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	3	30	4	40
Лабораторна робота					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	124	-	124
Усього		248 балів			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	Академічний контроль	Бали
1	Ознайомлення зі специфікою стилю добарокового періоду.	На практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
2	Опанування виконавських особливостей музики бароко		5
3	Порівняння особливостей стилю виконання творів композиторів-романтиків.		5
4	Порівняння виконавських інтерпретацій творів композиторів-класиків		5
5	Особливості музичних стилів ХХ ст.		5
6	Українські фортепіанні твори: специфіка та типологія		5

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

№	Модульна контрольна робота 1	Критерії оцінювання		Бали
1.	усне завдання (<i>індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо</i>)	своєчасність виконання завдання	1	5
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		Ініціативність	1	
1.	1-ше практичне завдання (<i>аналіз запропонованого твору та виявлення стилевих особливостей</i>)			10
2.	2-ге практичне завдання (<i>аналіз інтерпретацій</i>)			10
Максимальна кількість балів				25
№	Модульна контрольна робота 2	Критерії оцінювання		Бали
1.	усне завдання (<i>індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо</i>)	своєчасність виконання завдання	1	5
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		Ініціативність	1	
3.	1-ше практичне завдання (<i>аналіз запропонованого твору та виявлення стилевих особливостей</i>)			10
4.	2-ге практичне завдання (<i>аналіз інтерпретацій</i>)			10
Максимальна кількість балів				25
Усього				50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Вивчення курсу закінчується заліком в IV семестре, який виставляється на основі роботи студента протягом двох семестрів.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Модулі	Змістовний модуль I			Змістовний модуль II		
Назва модуля	Поняття стилю в музичному мистецтві (від витоків до другої половини XVIII ст.)			Стиль у музичному мистецтві XIX – XX ст		
Кількість балів за модуль	124			124		
Заняття	1-4	5-8	9-14	6	7,8	4
Лекційні	2	2	3	2	3	2
Семінари	1	1	2	1	1	1
Практичні	1	1	1	1	1	2
Назва навчального модуля (практичне заняття)	<p>Тема 1. Формування поняття стилю в музичне мистецтво XVI-XVII ст.</p> <p>Тема 2. Стиль бароко в композиторській та виконавській практиці</p> <p>Тема 3. Віденська класична школа та її вплив на формування стилю в музиці.</p> <p>1*7=7 б. 1*4=4 б./ 10*4=40 б. 1*3=3 б./ 10*1=30 б.</p> <p>84 б.</p>			<p>Тема 1. Романтизм як основоположний стиль XIX ст.</p> <p>Тема 2. Розмаїття стилів в мистецтві постромантичної доби</p> <p>Тема 3. Стиль в українській музиці: специфіка та типологія.</p> <p>1*7=7 б. 1*3=3 б./ 10*1=30 б. 10*4=40 б. 1*3=3 б./</p> <p>84 б.</p>		
Самостійна робота	5б.	5б.	5б.	5б.	5б.	
Модульна контрольна робота	25			25		
Усього до екзамену 248 балів без урахування коефіцієнту, Коефіцієнт 2,48						

8. Рекомендовані джерела

Основна література

Основна (базова)

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано / А. Д. Алексеев. – М.: Музыка, 1978. – 287 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв – 2 екз.)
2. Баренбойм Л. А. Путь к музицированию. 2-е изд. – / Л. А. Баренбойм– Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екз.).
3. Готсдинер А.Л. Музыкальная психология – М.: НВ Магистр, 1993. – 190 с.
Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4868/>.
4. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Формування інструментально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва / Людмила Гаркуша, Ольга Економова. – К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. – 120 с. (в бібліотеці Інституту мистецтв є 4 екз.).
5. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – [5-е изд.] – М. : Музыка, 1987. – 238 с. (в бібліотеці Інституту мистецтв 2 екз.)

Допоміжна

1. Альшванг А. Людвиг Ван Бетховен: Очерк жизни и творчества. - М.,1977
2. Бадюра-Скода Е. и П. Интерпретация Моцарта. - М.,1972.
3. Бодки Е. Интерпретация клавирных творів Й.С. Баха-М.,1993.
4. Белза И. Фридерік Шопен. - М.,1968.
5. Браудо И. Артикуляция (О произношении мелодии) / И. Браудо.– Л.: Музыка, 1973.– 198с.
6. Гольденвейзер А.32 сонаты Л.Бетховена: Исполнительский комментарий.-М., 1966.- 248 с.
7. Любомудрова Н. Методика обучения игре на фортепиано / Н. Любомудрова. - М.: Музыка, 1992. – 231 с.
8. Таран І.М. Робота над музичним твором у процесі навчання гри на фортепіано / І. М. Таран. – Івано-Франківськ : Факел, 2000. – 34 с.
9. Цыпин Г. Обучение игре на фортепиано: Учеб. пособие для студентов / Г. Цыпин.– М.: Просвещение,1984. – 112
10. Шульгіна В. Українська педагогічна та виконавська школа. – К., 2003р.-210.

Додаткові ресурси

1. Міжнародний музичний культурологічний журна «Гармонія»
<http://harmony.musigi-dunya.az/ENG/publ.asp>
2. Нотний архів Б.Тараканова <http://notes.tarakanov.net/>
3. Ноти українських композиторів <http://ukrnotes.in.ua/>
4. Майстер-класи з викладання гри на фортепіано
https://www.google.com.ua/search?q=%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80+%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B8+%D0%B7+%D1%84%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B5%D0%BF%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%BE&source=lnms&tbm=vid&sa=X&ved=0ahUKEwihhvzZ367dAhXpoIsKHYxJAssQ_AUICygC&biw=1024&bih=409